

Kuus päeva uusi
teadmisi naeru ja
seikluste abil lk 2

Kooli spordinädalast
heidete mitmevõist-
luseni lk 3

Teetöödest
Järvakandis lk 3

Kajaja

NR 6 (208)

OKTOBER 2016

Algas teine põhikooliaasta

Alanud koolisügis juhatas sisse meie teise aasta põhikoolina. Mäletatavasti sai Järvakandi Gümnaasiumist 1. septembril 2015 vaid põhiharidust pakkuv Järvakandi Kool. Kooli kroonikast võime lugeda, et 70 aastat tagasi hakkas kool kandma Järvakandi Tehaste Mitteameliku Keskkooli nime, aasta pärast, kui avati ka kaheksas klass, nimetati see juba keskkooliks, 1997/98. õppeaastast kuni 31. augustini 2015 tegutses gümnaasiumina.

Käesolevat õppeaastat alustas meie koolis 107 õpilast, neist 13 I klassis. Õpetajaid ja koolipersonali on tänavu kokku 34 inimest.

Elame kooli renoveerimise ootuses ja lootuses

Järvakandi vald esitas 30. juunil 2016 sihtasutusele Innove meetme „Koolivõrgu korrastamine“ taotlusvooru ettepaneku projekti „Kaas-aegsete õppetingsimuste loomine ja ruumikasutuse optimeerimine Järvakandi Koolis“ elluviimiseks. Juhul, kui meie taotlus rahuldatakse, saab kool osaliselt uue välisilme ja pea täielikult uue nüüdisaegse ruumi-

1. klass õppeaasta avaaktusel. Vasakult Riko Väljaots, Lianna Vähre, Kristiin Vüilup, Erik Veinberg, Agnes Vaikre, Raitin Roasto, Mia Mägi, Lizandra Rõõm, Mirtel-Maris Metsis, Karmen Kruusimaa, Marten Filippov, Annabel Paane, Alex Araslanov ja klassijuhataja Marianne Sepp

Heivi Kipper

lahenduse.

Koolivormist

Tugevdamiseks oma kooli tunnet, on alates 1. septembrist 2016 Järvakandi Kooli õpilastel võimalus kanda koolivormi, mille valmistajaks on Norrison OÜ. Meie koolivormi elemendid on sinine vest, sinine pihkseelik, mustad püksid ja must seelik, valge ja sinine triiksärk, üheväriline polo ja kampsun/kardigan. Igapäevaselt võib kanda vesti, pihkseeliku

või kardigani all ühevärvilist pluusi, ühevärvilist seelikut või pükse. Pidulikel puhkudel (kooli aktustel, kontserdil, koolipildistamisel või esinemistel) ja oma kooli esindades kannavad õpilased valget pluusi ning vesti. Pidulikku vormi kannavad poisid mustade pükstega ja tüdrukud musta seelikuga.

Traditsiooniks saab see, et kingime oma kooliteed alustavatele ja põhikooli lõpetavatele õpilastele koolivormi elemendid. Jär-

vakandi vald kingib igale Järvakandi Kooli 1. klassi tulevasele õpilasele koolivormi vesti ja direktor kingib 9. klassi tüdrukutele koolivormi lehvi ja poistele lipsu. Kooli 1. septembri aktusel oli väga tore näha koolivormis rõõmsaid ja ootusärevaid õpilasi.

Hüvasti õppeveerandid!

Tänavusest õppeaastast lõpetasime õppeaasta jagamise neljaks veerandiks ja läksime üle kolmele tri-

mestriale. See tähendab, et õppeperioodi kokkuvõtivate hinnetega tunnistusi ei saa õpilased enam mitte vaheajale minnes (need ei muutu), vaid iga õppeaastakolmandiku järel – s.o novembri lõpul, veebruari lõpul ja õppeaasta lõpul (esimene trimester 01.09.2016–30.11.2016, teine trimester 01.12.2016–28.02.2017, kolmas trimester 01.03.2017–06.06.2017).

Aet-Triin Vasuu
Järvakandi Kooli direktor

Muuseumimajal vahetati laastukatus

Septembris vahetati muuseumi peahoone laastukatus. Katusevahetus toimus sõna otseses mõttes, sest okaspuulaast asendati haavalaastuga.

Kahekordse katusekatte asemele paigaldati kolmekordne puitkate ning korrastati roovide samm (valgus enam läbi ei paista). Töö tegid Võru Trovel OÜ katusemeistrid. Taotluse Kultuuriministeriumile katuse vahetuseks tegi klaasimuseum. Toetuseks saadi 3500 eurot, kogumaksumusest puudu jäänud osa (1400 eurot) kaeti valla eelarvest.

Hiljem, kui värske puit on piisavalt kuivanud, on kavas ka katuse tõrvami-

ne. Enne seda vaatab töövõtja katuse üle ja uuen-dab väljakeerdunud või muutlikes ilmastikuoludes mitesobilikuks osunud laastud.

Tänu vahetusele peaks katusekattel olema nüüd oluliselt pikem eksploatatsiooniaeg. Tavaliselt roostetavad naelad ning kõdunevad laastud ühel ajal ja 25–30 aasta pärast tuleb sama töö jälle teha. Seniks aga võib katusele soovida, et see saaks perioodiliselt ning vajaduspõhiselt uued tõrvakihid. Ikka selleks, et vahetusvälpa mõistlikult pikendada.

„Kas töö on tehtud õigesti?“ võib mõni luge-

Uus laastukatus

Allan Kima

jatest küsida. 2001/2002. aastal tegid tööd ühed meistrid, nüüd teised ja loodetavalt teevad kol-

mandad u 25 aasta pärast samuti õigesti – selline võiks siinkohal olla minu vastus.

Lugupidamisega, head lugejad ja meistrid,

Allan Kima
klaasimuseumi juhataja

Haldusreformi vallavanema pilgu läbi

Ühinemisläbirääkimiste kulgemisest ja hetkeseisust (23.09) andis Järvakandi Kajale ülevaate vallavanem Mart Järvik.

Vallavanem märkis teemat kommenteerides, et läbirääkimisi Kehtnaga peetakse vastavalt Järvakandi Vallavolikogu otsusele. Kehtna versioon on juttu osavaldadega liitvallast, kus jääksid alles vallamajad ja ametnikud jagataks nende vahel ning säiliks seniste valdade lipp ja vapp. Volikogu istungid võiksid toimuda kordamööda nii ühes kui teises keskses. Kohaliku elu juhiks mõlemas vallaosas abivallavanem, moodustataks kaks enam-vähem võrdset valimisringkonda.

Raplaga ametlikesse läbirääkimistesse ei ole astunud, sest Rapla valla poolt pakutud liitumismudel ei näe M. Järviku sõnul ette osavaldu ja pakub välja vaid ühe valimisringkonna – see aga ei olnud volikogu enamusele vastuvõetav. Vändra omavalitsusüksustelt (vald ja alev) ametliku läbirääkimisettepanekut pole saadud. Vallavanema kinnitusele ei saa praeguse seisuga Rapla või Vändra suunal ühineda ka seetõttu, et Järvakandi on ümbritsetud Kehtna valla haldusalas asuvate küladega. Ilma külade soovita Järvakandiga ühineda ja Kehtna volikogu otsuseta need külad meile üle anda ei ole võimalik seda teemat ametlikult arutada.

Küll on aga koos Kehtna valla, Vändra alevi ja Vändra valla juhtidega liitumisteemal ühel korral Vändras ühiselt nõu peetud.

Rääkides läbirääkimisprotsessi kulgemise tempost, tõdes vallavanem, et enne Riigikohtu otsuse (haldusreformi seaduse vastavuse kohta Eesti Vabariigi põhiseadusega) langetamist läbirääkimiste jätkamisega ei kiirustata.

JK

VOLIKOGU

Volikogu pöördus Riigikohtusse

Volikogu esimene istung pärast suvepuhkust toimus 26. augustil. Istungilt puudus Mikk Merikivi, elektrooniliselt hääletasid Sirje Ahtijainen ja Raul Kivilo.

2015. aasta aastaaruande kinnitamine

Kuulanud ära finantsnõunik Helje Nahkuri selgitused, otsustas volikogu aastaaruande kinnitada.

Taotluse esitamine Riigikohtule

Volikogu arutas vallavanem Mart Järviku ettepanekut esitada Riigikohtule taotlus tunnustada põhiseadusvastasuse tõttu kehtetuks haldusreformi seaduse § 3, kolmas peatükk (§ 9 – § 13) ja § 24 lg 1.

Kaheksa poolt ja kahe vastuhäälega otsustas volikogu ettepaneku heaks kiita.

Seega vaidlustati muu hulgas haldusreformi seaduses sätestatud 5000 elaniku miinimumnõue (§ 3) ja sundliitmise korral liitumishüvitise mitterakendamise (§ 24 lg 1).

Antud küsimuses määras volikogu oma esindajaks Riigikohtus AS-i Advokaadibüroo Varul.

Seoses presidendivalimiste liikumisega valimiskogusse toodi ka kuu lõppu kavandatud volikogu korraline istung 14. septembrile. Istungil ei saanud osaleda Tiina-Kai Logberg, kelle saadikuvolitused lõppesid seoses elukoha muutusega.

Haldusreformi läbirääkimiste komisjoni muutmise

Volikogu esimees Peeter Kustmann rääkis Enno Alliksaare soovist osaleda läbirääkimiskomisjoni töös. E. Alliksaar põhjendas soovi vajadusega pidada lisaks Kehtnale läbirääkimisi ka Rapla ja Vändra suunal.

Volikogu otsustas ühehäälselt arvata Enno Alliksaar haldusreformi läbirääkimiste komisjoni koosseisu.

Lisaks kuuluvad komisjoni ka Peeter Kustmann, Marko Matson, Katrin Kuum, Neeme Mitt, Selma Ustav ja Eerik Salumäe.

Järvakandi Vallavolikogu esindaja valimine vabariigi presidendivalimiskogusse

Enne kandidaatide esitamist ja valimisprotseduuri algust said volikogu liikmed võimaluse tutvustada oma eelistusi võimalike presidendikandidaatide seas. Sõnavõtte käigus selgus, et kümnest kohal olnud volikogulasest eelistaks neli Marina Kaljuranda, kaks Mart Helmet, üks Siim Kallast ja üks Allar Jõksi. Kaks volikogu liiget oma eelistust ei avaldanud.

Üles seatud kandidaatidest said võrdselt viis häält nii Sirje Ahtijainen (lubas võimaluse korral hääletada Mart Helme poolt) kui ka Marko Matson (Marina Kaljurand). Järgnenud liisuvõtmise teel valiti Järvakandi Vallavolikogu esindajaks vabariigi Presidendivalimiskogusse Marko Matson.

Volikogu sai uue liikme

Järvakandi valla valimiskomisjoni otsusel määrati volikogu liikme volituste ennetähtaegse lõppemise pärast Tiina-Kai Logbergi asendusliikmena Järvakandi Vallavolikogu liikmeks Keskerakonna nimekirjas volikogusse kandideerinud Anti Oviir.

ARVAMUS

Haldusreformist

Tundus, et haldusreformialane suvine vaikelu on veninud vägagi pikaks, kui augustis-septembris erakorralistel vallavolikogu istungitel hakkasid lõhkema pommid.

Alustan viimasest 14. septembri volikogu istungist, mis oli kokku kutsutud valla esindaja valimiseks presidendi valimiskogusse. Kujunes kaks leeri: Mart Järviku poolt valijamehe kandidaadiks esitatud Sirje Ahtijaineni taha kogunesid Mart Helme toetajad, Marko Matsoni ja Peeter Kustmanni (Peeter loobus läbirääkimistel valijamehe kohast Marko kasuks) taha Marina Kaljuranna pooldajad. Hääletustulemus 5:5 ja liisk viis valijameheks Marko Matsoni. Edasi oli päevakorras minu soov (kahjuks hilinemisega) saada haldusreformi komisjoni liikmeks. Liikmeks mind kinnitati ja kui küsisin, millal esinevad volikogu ees Rapla ja Vändra valdade esindajad,

öeldi vastuseks, et pole vaja neid esinemi! Komisjon on jõudnud Kehtna vallaga lõpläbirääkimiste faasi. Liitvalla pidi nimigi olema – Kõnnumaa vald. Küsisin, kuhu jäeti vallavolikogu haldus- ja arengukomisjoni ja ka rahva soov ühineda Raplaga? Mart Järviku põhjendus, miks peetakse läbirääkimisi ainult Kehtnaga: “Kehtna vallavolikogu ei loobu Ahekönnu külast ja ainus võimalus ongi Kehtna”. Seda nimetan lausvaleks. Haldusreformi seadus lubab vajadusel ühinemist takistava valla ühe küla kaasamist, antud juhul Ahekönnu kaasamist Raikküla – Rapla - Järvakandi liitvalla. Tegelikult on Kehtnal vesi ahjus, sest kui Järvakandit ei õnnestu liita, siis sundliidetakse Kehtna vald Rapla vallaga. Kevadest saadik räägib Mart Järvik vallavolikogule, kuidas Raplaga ühinedes Järvakandi tühjaks röövitakse. Ka mina olin alul kergeusklik. Toon Armar Paidla, Alus elava kir-

jastuse „Rajakaar“ omaniku (toimetanud ja välja andnud enamuse Järvakandi raamatuid) seisukoha: „Olen 10 aastat toimetanud Rapla liitvalla ajalehte ja kordagi ei ole minuni jõudnud infot, et linn oleks finantside jagamisel eelistatud olukorras olnud võrreldes endise Rapla vallaga.“ Miks Kaiu ja Raikküla vald ei karda ühinemist Raplaga?

Augustikuu vallavolikogu oli samuti erakorraline. Selle põhjuseks oli Mart Järviku suur kihk kaasata Järvakandi vald nende valdade hulka, kes Advokaadibüroo Varul AS kaudu soovivad tunnustada Riigikohtus mõned haldusreformi seaduse punktid (sundliitmine ise, 5000 elaniku nõue ja sundliidetud valla ilmajätmine ühinemistoetusest) põhiseaduse vastaseks. Vallavanem Järvakandi liitumise saavutas, lubades kohtukulud, mis ületavad 500 eurot, tasuda oma rahakotist. Lühidalt jagan 20 valda Advokaadibüroo Va-

rul AS kaudu ja lisaks 2 iseisvalt kohtuteed alustavat valda kolme gruppi: esiteks rikkad võlgadeta 2–3 tuhande elanikuga majanduslikult toimetulevad vallad, teiseks keskpärase Lõuna-Eesti vallad, kus vald on piirkonna põhiline töandja ja vallavanem alustas juba külanõukogu esimehena, kolmandaks vallad, mis vaevaliselt saavad ilma liitumiseta hakkama, aga Mart Helme soovitusel astuvad vastu haldusreformile. Lõpetan haldusreformi ühe eestvedaja Sulev Valdneri mõttega: “Muidugi on igapäev oigus loota kohtus kaebamisele, riigijuhtide ootamatule meelemuutusele või hoopis mingile imele, aga arvatavasti läheb ikkagi nii, nagu vastuvõetud seaduses on kirjas”.

Järvakandi rahvas! Kas tahate olla tulevikus Rapla või Kõnnumaa valla kodanikud?

Enno Alliksaar
vallavolikogu haldusarengukomisjoni esimees

Kuus päeva uusi teadmisi naeru ja seikluste abil

Meie laagripere

Aare Hindremäe

Umbes üheksa kuud tagasi tekkinud mõttest sündis kuuepäevane laager, mis toimus 8.–13. augustil 2016 Laukataguse puhkekülas. Laagri teemaks oli „Õhk, tuli, vesi, maa“, kokku osales sadakond noort ja valdade noorsootöötajad.

Kui esmaspäeval laagrikohta jõudsim, olid noored elevil, sest ootamas olid uued sõbrad ja seikluslikud päevad kaunis Laukataguse puhkekülas. Kui laager avatud ja telgid püsti, oligi käes lõunaaeg. Esimesest söögikorral oli selge, et toitlustaja Osvald Cateringiga olime teinud õige otsuse 2 suppi väga maitsev (nagu ka ülejäänud söögid laagri vältel).

Meie hilisõhtuste snäkkide eest hoolitses Mamma. Kõhud täis, saime omavahel erinevate mängude kaudu tutvavaks ja õhtu lõppes lõkke ääres lauldes.

Teise päeva hommik algas võimlemisega ja jätkus maapäevaga. Mängiti erinevaid meeskonnamänge, menukaks osutus laagri olümpia, kus tuli läbida alad, mis nõudsid mälu treenimist, täpset kätt ja suurt tahtejõudu. Õhtuks valmistati rühmadena ette kas reklaamvõid saade, lähtudes ette antud märksõnadest. Lõbusad videod on nüüd üleval meie laagri Facebooki lehel „Raplamaa noorte ühislaager“, „Õhk, tuli, vesi, maa“.

Kolmanda päeva hommikul sai lisaks võimlemisele ka hääleharjutust teha, sest meie armsale noorsootõtajale Annikale oli vaja laulda sünnipäevalaulu. Hoolimata tuulest alustasime veepäeva, mille jooksul maaliiti endale õnnelike, sõideti kanuuga ja SUP-aerusurfilauaga. Õhtu sisustasime talendivooruga, kus nägime huvitavat humoorikat ja andekat näitlemist, laulmist, pillimängu jpm.

Neljandal ehk õhupäeval ootas noori ees disegolf, kus pärast ala tutvustust sai ka ennast proovile panna. Samal ajal said soovijad ka meisterdada. Pärast lõunat hakkasime drooniga pilte tegema. Moodustasime laagrilistest kaks kujundit – südame ja rõõmunäo. Veel enne õhtut haarasid noored laagris võimu. Kes millist noorsootõtajat asendas,

selgus loosiga. Eksperiment läks üledukalt: noored said aimu noorsootööst ja vastutusest, juhendajad jälgisid kõrvalt ja abistasid vajaduse korral asemikke. Nagu teisedki päevad, läks ka see kiiresti ja oligi aeg valmistuda playback'iks. Menukaimaks osutus noorsootõtajate duo.

Tulepäeval tulid meile külla Päästeameti esindajad ja pommirühm. Päästeametnikud aitasid üle korrata ohutusteed. Päästeauto juures sai uurida ja proovida varustust ning autot. Pommirühm rääkis oma tööst ning jagas noortele võtmeid ja vägeva moesõu, jäätisesöömise ja meeleto diskoga.

Ja oligi käes lahkumispäev. Peale meie oli kurb ka taevast, sest muidu ilus ilm oli muutunud väga vihmaseks. Vaatamata sellele anti hommikuhäire ja noored pi-

did üles otsima varastatud laagrilipu. Vihma trotsides tegime viimase ühise hommikuvõimlemise, sõime hommikusöögi, pakkisime asjad, lõpetasime laagri ja sõitsime koju. Nii mõnigi oli nukker: laager võinuks kauem kesta ja uued sõbrad ei tulnud ju sama bussi peale ...

Nii meie kui ka noored arvame, et Raplamaa noorte ühislaagri iseloomustamiseks sobivad sõnad “lõbus”, “seiklusrohke”, “uued kogemused ja sõbrad”, “hea söök”, “kambavaim”, “naermine” jpm.

Pilte ja videoid laagrist saab vaadata Facebooki lehel “Raplamaa noorte ühislaager – “Õhk, Tuli, Vesi, Maa”.

Täname toetajaid, kelle abil saime nii vahva laagri teha! Meid aitasid ilmataat sobiva ilmaga, Raplamaa Omavalitsuste Liit, Eesti

Noorsootöö Keskus, MTÜ Saagu Valgus, Balbiino, AS Saku Õlletehas, AS Mamma, Suur Seiklus, Osvald Catering OÜ, Supsurf, Kanuutaja, Koduvideostudio ja Laukataguse puhkeküla.

Suur aitäh ja kallistused noorsootõtajatele, kellele ei oleks saanud seda laagrit toimuda: Mikk Merikivi, Helen Hints, Ott Onton, Katrin Ilau, Astra Põlma, Egert Mitt, Kadi-Liis Merikivi, Lii Haabma, Annika Vinnal, Artur Ojasalu, Geio Rüütalu, Merike Rego, Triin Põri, Anni Tetsmann, Veronika Paletzky ja Tessi Ilustrumm!

Laagri korraldajad

Mamma

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTERIUMKärvakandi
KajaVäljaandja Järvakandi Vallavalitsus
Järvakandi, Tallinna mnt 17
Toimetaja Jaanus Randla; tel 489 4710
e-post: kaja@jarvakandi.ee
Trükk: Kuma trükikoda

Kooli spordinädalast heidete mitmevõistluseni

8. septembril tehti koolis algust tänavuse spordinädalaga, kui toimus V–IX klasside spordipäev.

Lisaks traditsioonilistele aladele oli kavas ka kaks teatejooksu: esimeses tuli viguriga läbida pendelteatejooks ja teises joosti 1500 m kogu klassiga, kusjuures distantside pikkuse ja jooksjate hulga pidi iga klass ise välja arvutama. Kõige paremini õnnestus see VII klassil. Individuaalsetelt olid kooli sellesügisese tublimad Anna-Liisa Jõema (CT 60 m, kaugus, pall), Edgar Jaroševitš (CP 60 m), Egon-Marten Anto (CP kaugus, pall), Helerin Oks (BT + AT 60 m), Keidy Kaal (BT + AT kaugus), Aliina Tamm (BT + AT kuul), Tõnu Algre (BP + AP 60 m, kuul) ja Kristo Kivisild (BP + AP kaugus).

12. septembril olid startis juba I–IV klasside õpilased. Avaalaks oli taas vigurpendelteatejooks, kus oma osavuse vormistas võiduks IV klass. Sügisel võistlesid klassid isekeskis ja edukamateks osutusid seekord I klassist Karmen Kruusimaa (30 m, kaugus, pall, 300 m), Alex Araslanov (30 m, 300 m), Marten Filippov (kaugus ja pall); II klassist Janeli Albri (60 m, kaugus, pall, 400 m), Tauno Melts (60 m, kaugus, pall), Taavi Haas (400 m); III klassist Hanna Vaikre (60 m, kaugus, pall, 400 m), Rednar Martin (kaugus, 400 m), Lennart Lega (60 m), Marten Johan Ahtiainen (pall); IV klassist Annabel Nüganen (60 m, kaugus, 400 m), Airiin Stražev (pall) ja Fridbert Vörk (60 m, kaugus, pall, 600 m).

13.–14. septembril võistles meie väike tubli võistkond Kohilas, kus selgitati välja maakonna parimad kergejõustiku mitmevõistluses. AP kümnevõistluses saavutas esikoha Tõnu Algre, BP samal ajal oli Kristo Kivisild III, CP üheksavõistluses olid Arto Kivisild II ja Egon-Marten Anto III. Võistkondlikult sai meie kool võrdse punkte Kehtna Põhikooliga, aga paremad individuaalsed saavutused tõid võistkondliku karika Järvakandi Koolile. Samal ajal olid koolis vahetunnitegemised ja võimalik oli põrgatada korvpalli, ajada taga jalgpalli ja teha liikumisharjutusi teiste pilli järgi tantsides.

15. septembril oli koolis külas Eesti Spordimuseum. Külalised tegid ülevaate nii spordi- kui

Maakonna parimad mitmevõistluses

Heivi Äärma

ka olümpiaajaloost. Esitati üldtuntud ja huvitavaid fakte nii kaugemast kui ka lähemast ajaloost. Näidati huvitavaid spordivahendeid ja peeti maha lõbus mälumäng. Igal juhul soovivatks spordimuseumist läbi astuda, kui Tartusse satutute.

Kahe spordiajalootunni vahel peeti võimlas maha aga ägedad köietõmbelahingud, kus mõõtu võtsid naaberklassid ja alati ei olnud parem suurema klassinumbriga võistkond. IX klass sai mõõtu võtta õpetajatega ja siin jäid kogemused napilt peale. Päeva naelaks kujunes jällegi kogu kooli poiste ja tüdrukute vaheline mõõduvõtt. Kuigi poisid pidid teist aastat tunnistama neiude paremust, oli vägev vaadata, kuidas häid lambaid ühte lauta palju ära mahub – ehk siis ühe köie küljes oli ju terve kool.

16. septembril pandi pidulikult tervisenädalale punkt. Päev algas lemmikloomadega. Väikesed ja suuremad loomasõbrad tutvustasid oma sõpru: koeri, kasse, jäneseid, kilpkonni, rotte, papagoisid, kitsi ja kanu. Seejärel siirduti matkarajale – iga klass eri suunas ja kahe tunni pärast saadi Tupikus õunapuu all taas kokku, et keha kinnitada ja teha kokkuvõtteid tegusast nädalast. Kokkuvõtteid olid järgmised: kogu kool oli väga sportlik ja kõik said märgitud diplomiga, lisaks veel suur diplom koolile EOK presidendilt endalt. Ja siis anti välja parimate klasside auhinnad, mis sisaldasid päevakohaseid T-särke, reisipakette üle lahe ning kosutavat söögipoolist. En-

ne seda veel kaks eriauhinda – need läksid Tõnule ja Aliinale. Klasside arvestuses tuli noorematest napilt esikohale IV ja vanematest vähe kindlamalt VII klass. Siinjuures sai määravaks just aktiivne osavõtt üritustest, mitte niivõrd meetrid ja sekundid.

Spordinädala raames oli õpetajate ülesandeks igas tunnis teha üks virgutusminut, ehk ikka tegid.

18. augustil sai Järvakandi terviserajal alguse selleaastane terviseradade seitsmeetapiline liikumissari, mis jätkus 8. septembril Märjamaal Järta terviserajal ja 14. septembril Kaius. Järgnevalt meie edukamad nelja etapi kokkuvõttes vanusegruppide kaupa. Kuni 7aastased poisid: Marten Filippov (I koht), Riko Väljaots (II, II) ja Aleks Araslanov (II); 8–12aastased tütarlapsed: Meribel Kuum (I); 8–12aastased poisid: Arto Kivisild (I, I); 13–16aastased neid: Emma Laurimaa (I, I, I); 13–16aastased noormehed: Markus Sepp (I, II), Kristo Kivisild (I); 17–34aastased naised: Anna Šerštjuk (I), Terje Markarov (III); 17–34aastased mehed: Maanus Viet (II, III), Kristen Kontaveit (II, III); 34–49aastased meesveteranid: Marek Varblane (I, III, I, I), Margus Viet (II, II, II) ja Margus Sepp (III, III). Nimekiri näitab, et meie valla tervisesportlased on sarja kenasti üles leidnud ja omaks võtnud, ees ootab veel neli etappi erinevatel radadel.

20. septembril võistlesid noorema astme õpilased Kehtnas maakonna kooli-

noorte jooksude EV-I.

Ilm oli ilus ja lapsed andsid endast kõik. Tasuks ka auhinnalisi tulemusi: Fridbert Vörk saavutas I koha VP 1000 m jooksus (3.49,1), lisaks II koht 200 m (33,9). VT arvestuses saavutas Annabel Nüganen 600 m II koha (2.25,6), Janeli Albri oli NT 600 m II (2.37,5) ja Hanna Vaikre samal distantsil III (2.41,4).

22. septembril osaleti Märjamaal Rapla mk koolinoorte maastikuteatejooksude EV-I. I–VI klassi võistkond (Anna-Liisa Jõema, Triinu Rohtla, Merlin Jaansalu, Virgo Trommel, Fridbert Vörk ja Arto Kivisild) said pendelteatejooksus väikese ebaõnne kiuste II koha ja maastikuteatejooksus kindla I koha. VII–IX klassi võistkond (Carmen Melts, Keidy Kaal, Emma Laurimaa, Helerin Oks, Edgar Jaroševitš, Kristo Kivisild ja Tõnu Algre) olid mõlemal alal III. Kokkuvõttes saavutati suurte põhikoolide arvestuses tubli II koht.

24. septembril toimetasid Järvakandi spordiplat-sidel heitjad, et selgitada igasügisese tublimad mitmevõistluses. Võistlus algas küll kaugushüppega, kuna augustikuu lahtised võistlused jäid ilmastiku tõttu pidamata. Kuni 18aastaste noormeeste kaugushüppes võisteldi Kalev Puri nimelise rändkarika peale ja taas oli võidukas Kaspar Rasmus Eelmaa (5.18). Meeste arvestuses oli parim Egert Tomingas. Oliver Puri nimeline rändkarikas jagati välja meeste kettaheites. Tubli tulemusiga (40.00) võitis Kauro

Kruusimaa, II oli Egert Tomingas (37.19) ja III Artur Saaliste (33.99).

Heidete mitmevõistluses sai kindla esikoha Kaspar Rasmus Eelmaa (124.21 m, kes oli parim ka raskusheites – 13.63 ja kahasse I kuulitõukes – 11.78, II oli Kent Pirma (113.35 m, parim odaviskes 42.91) ja III Artur Saaliste (112.00 m). Üle saja panid veel Tanel Kurisoo (107.77 m, parim vasaraheites – 35.11), Lauri Hollo (107.30 m), Marko Välinurm (103.44, kuulitõuge 11.78) ja Maanus Viet (101.70 m). Naiste arvestuses oli parim Mari Lutsihhin (84.95 m), kuigi ei saanud tulemust kirja oma trumpalal – vasaraheites.

28. septembril toimus Kaerepere jalgpalliväljakul Rapla mk koolinoorte VI–IX klasside jalgpalli EV. Meie kooli võistkond (Tõnu Algre, Kristo Kivisild, Ander Leiste, Jaan Johannes Randla, Aldo Pärn, Egon-Marten Anto, Villibert Vörk ja Arto Kivisild) saavutas põhikoolide arvestuses tubli III koha. Sellega tõmmati ka väli-võistlustele joon alla.

Oktoobri algusest läheb lahti korrapärane tegevus võimlas. Kuni kl 17ni on võimla koolilaste päralt. Saalihoki E 18.30–20 ja R 17–18.30, oodatud on kõik huvilised meesterahvad. Lauatennis T ja N 18–19.30, tule kaema. Jalgpall OI mehed E 17–18.30 ja OI naised K 17–18.30, usun, et ruumi on. Sulgpall K 18.30–20, tule proovi.

Saalis ja metsarajal näeme.

Margus Sepp

Maanteeamet kutsub eakaid sõidukijuhte täiendus-koolitusele

Maanteeamet korraldab 24. oktoobril koostöös Rapla Maavalitsuse ja Raplamaa kohalike omavalitsustega vähemalt 65aastastele Rapla maakonna aktiivsetele autojuhtidele tasuta täienduskoolituse „Vääriskas mootorsõidukijuht“.

Vanuse lisandudes jääb aeglasemaks reageerimiskiirus, halvenevad tähelepanu ja nägemine. Oma mõju on ka ravimitel. Ka on liikluspilt viimase 15–20 aastaga drastiliselt muutunud – autod on läinud kiiremaks, paremaks ja turvalisemaks, kuid inimese vananemisega kaasnevad probleemid on jäänud ikka samaks. Kuid kui arvestada juba eelnevalt kõigi riskide ja ohtudega, on ka 65+ liiklejal võimalik väga edukalt tänapäevases liikluses toime tulla. Elukogemus tuleb probleemide lahendamisel ainult kasuks.

Koolitus koosneb teoreetilisest õppepäevast ja individuaalsetest sõidutundidest. Teoreetisel õppepäeval, mis kestab kuus akadeemilist tundi, antakse ülevaate Eesti liiklusolukor-rast, räägitakse liiklusõnnetuste põhjustest, suurematest muudatustest liikluses ja igapäevastest autosõitudest ja nendega kaasnevatest võimalikest riskidest. Samuti on võimalus liikluskoolitajate käest saada konkreetseid vastuseid liikluses tekkinud küsimustele. Tervishoiutõõtaja Tiina Paade teeb ülevaate eaka autojuhi riskihindamise testist, nägemisest ja silmahaigustest, reageerimiskiirusest ja selle muutumisest, tähelepanust, kuulmisest ja erinevatest haigustest, ravimite kõrvalnähtudest ning nende ebasoodsast koostoimest juhtimise seisukohalt.

Järgneva kolme päeva jooksul tehakse igale koolitatavale individuaalne sõidutund, kus saab keskenduda iga juhi individuaalsetele vajadustele, reguleeritakse sõiduasendit, harjutatakse juhtimisvõtteid erinevatel kiirustel, teiste liiklejatega arvestamist, parkimist ning praktiseerida saab ka ökonoomse sõidu võtteid. Koolitatava soovi korral sõidetakse läbi raskesti mõistetavaid liikluskorralduslahendusi.

Koolitusel osalemiseks tuleb end registreerida hiljemalt 17. oktoobriks e-posti aadressil Ylle.Laasner@rapla.maavalitsus.ee või telefoninumbri 484 1124.

Koolitus toimub Rapla Maavalitsuse II korruse saalis (Tallinna mnt 14, Rapla, ruum 209) 24. oktoobril algusega kell 10.00 ja koolitusgruppi ootame 20 inimest, kes on vanuses 65+, kellel on B-kategooria juhtimisõigus ja kehtiv tervisetõend ning kes juhivad ka praegu autot regulaarselt.

JK

Ettevaatust – vingugaas!

Vingugaas on lõhnatu, värvitu ja maitsetu ülimürgine gaas. Vingugaas tekib igasugusel põlemisel ja eriti ohtralt põlemisel hapnikuvaeses keskkonnas ehk siis, kui näiteks pliidi, ahju, kamina kütmisel piirata küttekoldele õhu juurdepääsu.

Vingugaas on õhust natukene kergem ja tõuseb vaikselt ülespoole. Sisse hingates seob veri vingugaasi pea 300 korda paremini kui hapnikku ja seega on oht lämbuda väga suur juba väikese vingugaasi koguse juures. Suurim viga, mis kütmise juures tehakse, on see, et küttekolde siiber suletakse siis, kui küttekolde on veel hõõguvad söed – see on tüüpulikord, kus tekib vingumürgitus. Tänapäeval on asi hullem, sest hooned on paremini soojustatud ega lase tekkinud vingugaasi enam ruumist välja. Sellepärast soovitangi soetada endale või kingiks oma sugulastele vingugaasi andur. Tegemist ei ole tulekahjuanduriga ja see ei asenda suitsuandurit. Just vanematel inimestel on palju probleeme vererõhuga – täna on kiirabiartidel kaasas vingugaasi detektorid ja tihti tuvastatakse, et probleem on hoopis vingumürgituses, mitte inimene ei põe kõrgvererõhutõbe.

Vingugaasiandureid saab soetada Järvakandis minule teadaolevalt vaid TooRa poest ja need on kahjuks oluliselt kallimad kui suitsuandurid. Paigaldamisel saavad appi tulla ka päästjad ja soovitan see paigaldada ikka võimalikult kõrgele (kuna vingugaas tõuseb üles), kahjuks on õpetuses aga tihti eksitavat infot, et tuleb paigaldada kuhugi alla seinale.

Samas tuletan meelde, et nii õues kui ka küttekolde tuld tehes ei tohi tuld jätta järelevalveta ja et küttekolde oleks ikka kõigil puhastatud. Igasugust infot võib küsida päästjate ja minu käest, alati saab endale päästjad ka telefonitsi koju tellida, et nad saaksid nõustamist teie endas kodus teha.

Minul on Nõlva tänava korteris vingugaasiandur olemas ja oma vanaemalt õpitud pliidikütmişarjumusi pidin ma tänu vingugaasi anduri tööerakendumisele muutma.

Järvakandi komando number on 487 7301 ja päästeala tasuta infotelefon on 1524.

Marko Matson
Järvakandi päästekomando pealik

TÄHELEPANU!

Palume toetada Järvakandi Klaasimuseumi vana haruldase ja rahvusvahelist huvi tekitava klaaseseme soetamisel.

Paljud inimesed Eestist on meie kogude loomisele kaasa aidanud. Ja ilma inimeste vahetu abita ei olegi tegelikult võimalik Euroopa tähenduses põneva ja vaatamisväärselt klaasikogu loomine Järvakandis.

Just sellise vaatamist vääri kogu loomine ongi üks meie muuseumi peamistest eesmärkidest!

Ülekandeid saab teha Järvakandi Vallavalitsuse eriarvele EE862200001120074232. Ülekande selgitusse palume märkida „KLAAS“. Kogumiskastid paneme välja alevi apteegis ja Grossi poes.

Kogumiskampaania kestab seni, kuni vajalik summa on kokku saadud. Info muuseumi telefonil 5390 4677.

Siinkohal tänan veel kord Järvakandi Klaasimuseumi nimel annetajaid pärgamendi soetamiseks. Täna on vana dokument muuseumis välja pandud ja see Liivi orduriigi aegne nahale kirjutatud 1558. aastast pärinev ürik on saanud meie muuseumis lauldase huvi objektiks. Seda on inimesed vaatama tulnud nii lähemalt kui ka kaugemalt. Üks perekond on selleks isegi välismaalt siia sõitnud.

Annetajate nimed on tänutäheks pärgamendi kõrval.

Allan Kima
klaasimuseumi juhataja

Õnnitleme!

80
Tatjana Güninen

85
Endel Laane
Aino Kasak
Aili Riipulk
Aleksander Maalik

70
Sirje Raudpuu
Ants Raidma

Kaheksa ruutmeetrit ajalugu

25. märtsil 1950. aastal toimus Järvakandist vaid mõne kilomeetri kaugusel lahing Nõukogude okupatsioonivõimu esindajate ja kohalike metsavendade vahel.

Eelnevatel kuudel oli julgeolek agentuuritöö tulemusel selgitanud siin tegutsenud metsavendade kolme punkri asukohad. 25. märtsi hommikul piirati punkrid ümber. Kui selgus, millises punkris metsavennad asuvad, siis koondati kõik jõud sinna ja tehti punkris olijatele ettepanek alla anda. Vastuseks anti piirajate pihta tuld. Järgnenud pooleteisetunnises lahingus tapeti kolm metsavend: Järvakandi elanikud Johannes Aaspe ja Eduard Heiden ning Adolf Valler Veliselt. Julgeolekujõudude kaotustest andmed puuduvad. Punker ise põletati pärast lahingut maha. Nimetatud metsavendadest on pikemalt kirjutatud kogumiku „Järvakandi läbi aegade“ II ja III osas.

10. septembril 2016. aastal „rännati“ punkrit jälle. Seekord oli eesmärgiks aga ajaloo uurimine, täpsemalt punkri väljakaevamise teel metsavendade eluolu ja punkrilahingu detailide selgitamine. Lisaks militaarse taustaga ajaloo huvilistele Tallinnast, Tartust ja Järvakandist olid tegevust juhtimas oma ala asjatundjad Mauri Kiudsoo ja Arnold Unt.

Täna meie hulgas lahkunud metsavaht Heinrich Müntti sõnul kujutas kõnealune punker endast maa-pealset umbes 4 x 8 meetri suurust „puhta nurga“ ja viilkatusega palkmajakest, kus olid narid, laud ning tellistest ahi. Seinad olid väljast um-

Ajaloo huvilised punkrit „ründamas“

Martin Herem

bes meetri kõrguselt kaetud turbamataga (soojustus). Punkrit külastas H. Müntti viimati 1947–48, kohtudes tookord ka metsavendadega.

Täna meenutavad punkrit vaid turbamatatest säilinud põlvkõrgused vallid. Õigemini küll meenutatakse, sest väljakaevamiste käigus tehti punkri asukohta 8 x 1 meetrine läbilõige sügavusega ~30 cm. Etteruttavalt tuleb lisada, et tegemist oli alles esimese etapiga. Kaevamiseks valitud lõik jooksis risti üle punkrikoha. Kuna tegemist on endise maa-pealse ehitisega, mille puitosad on suuresti tules hävinud, siis ilmusid esimesed leiud juba minutitega. Esiteks tellistest ja täna lagunenud ahi. Kui enamik ehitusmaterjalist sarnaneb kõikide selleaegsete ahjade tellistega, siis antud juhul tuli välja ka kiilukujulisi šamott-telliseid, mida tõenäoliselt 1940ndatel kasutati klaasivabrikus. Nii telliste kogus kui ka nende päritolu annavad vihjeid toetuse kohalike elanikele. Tegelikult on teada, et antud punkri ehitamisel toetas metsavendi hobutranspordiga metsavaht

Jüri Verbak. Kogu kaevamise jooksul ilmus nähtavale klaasi (akna-, pudeli- ja tarbeklaasi) ning lisaks veel keramiiliste toidunõude tükke. Punkrit ühelt küljelt leiti kolme erineva relva padrunikesi, kokku 13 tk. Kestad kinnitavad piirajatele vastupanu osutamist ning küllap annavad järgmised kaevamised lahingu intensiivsusele täiendavat kirjeldust. Nii nagu ka leitud käsigranaatide detailid.

Vahemärkusena olgu öeldud, et laskemoona või relvi seal enam leida ei õnnestu. Tookord pärast lahingut otsiti punker põhjalikult läbi. Kuid tänased kaevamised jätkusid sellegipoolest üllatustega. Ühel hetkel ilmus ahju kivide vahelt välja fragment ehet meenutavat ketti. Edasisel uurimisel osutus see hoopis seinakella pommide ketiks, sest ketile lisandusid hammasrattad ja kella korpuse tüki. Terve kaeve ulatuses tuli maa seest välja akupatareide osi. Nende leidude põhjal võib arvata, et kui julgeolek metsavendade raadiot ei konfiskeerinud, siis tuleb ka see järgmiste kaevamiste käigus välja. Naljaga pooleks võib

nentida, et metsavennad sõid õigel kellaajal korralikest nõudest sooja toitu ja taustaks kuulasid BBCd või Moskva raadiot.

Retseptide järgimiseks oli neil isegi kaal olemas. Kaevamine andis vastuse ka vähemalt ühe toiduaine osas. Nagu eestlased ikka, sõid metsavennadki kartulit. Punkri ühest osast, mida võib ka sahvriks pidada, tuli ühel hetkel välja kummaline kartulit meenutav muna. Esimese hooga ei tahtnud seda keegi kartuliks pidada – see peaks ju 66 aastat vana olema. Kuid neid „munasid“ tuli veel ja veel. Suure tõenäosusega olid sahvris asunud kartulid tänu punkri süütamisele sedavõrd üleküpsenud ja söestunud, et säilisisid panipaigas tõesti 66 aastat. Tegelikult kinnitavad need kartulid ühes muude leidudega nende head olukorda. Kui metsavendadel oli veel märtsikuu lõpus kartulivaru, siis võib järeldada, et ka kohalike toetus oli märkimisväärne – oli neil siis talvekartulit palju või sõid nad punkri sahvrist vähe, ilma kohalike toetuseta poleks see saanud sündida. Kui selline varustatuse tase seisnuks varguste või röövimiste najal, poleks punker mitut aastat vastu pidanud. Teiste allikate põhjal ongi teada üsna mitmeid toetajaid ümbruskonnast.

Kuid senise avatud kaheksa ruutmeetri põhjal ei saa väga põhjalikke järeldusi teha. Seepärast jätkuvad väljakaevamised juba oktoobris uue lõiguga. Loodetavasti annavad uued leiud täpsema ülevaate punkrielanike olemest, toetajatest ja ka viimastest lahingust.

Martin Herem

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

25. novembril kell 10
JÄRVAKANDI KULTUURIHALLIS

Silmade kontroll maksab 15 €.
Prillitellijale on kontroll 8 €.
Lastele kontroll 10 €.
Prillitellijale lapsele visiit 5 €.
INFO ja ette registreerimine telefonil 5323 2454

www.metsaamet.ee

Teenused erametsaomanikule:

- Metsakinnistute ost
- Raieõiguse ost
- Metsa ülestöötamine ja vedu
- Maapinna mineraliseerimine koos külviga
- Metsamajandamise kavade koostamine

Teave e-post: info@metsaamet.ee Tel. 5615 0680, Karl Lister

Jumalateenistused EELK Järvakandi Pauluse kirikus

- Pühapäeval, 16. oktoobril kell 15
hõimurahvaste palvapäeva armulauaga jumalateenistus
- Pühapäeval, 6. novembril kell 15
jumalateenistus
- Pühapäeval, 20. novembril kell 15
igavikupühapäeva armulauaga jumalateenistus, millele järgneb koguduse täiskogu koosolek
- Pühapäeval, 4. detsembril kell 15
II advendi jumalateenistus

Kogudust teenivad hooldajaõpetaja Mihkel Kuk, tel 486 8144, 5565 0722; õpetaja emeeritus Kalju Kuk, tel 487 7326.

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus ja BDA Consulting OÜ
koostöös Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskusega korraldavad

ALUSTAVA ETTEVÕTJA BAASKOOLITUSE

Koolitus annab vajalikud baasteadmised oma ettevõtte alustamiseks ja oskused ettevõtlusega tegelemiseks.

Koolituse teemad:

- strateegiline planeerimine väikeettevõttes: mina-ettevõtja, äriidee ja -mudel
- turundus ja müük: turundusuuringud ja -strateegia ning turundus- ja müügiplaan
- finantsjuhtimine, raamatupidamine, maksud, finantsprognosid koostamine
- meeskond ja juht

Koolitajad on Andro Kullerkupp ja Siiri Einaste.

Koolituse käigus koostab osaleja praktilise suunitlusega äriplaan ja tegevuskava.

Koolitus toimub: 09.-10.11, 22.-23.11, 06.-07.12 ja 20.12 kella 10.00-17.00
Rapla Keskraamatukogu saalis (Lasteaia 5)

Osalemistasu: 40 eurot, milles sisalduvad koolitusmaterjalid ja kohvipausid. Koolitusele on võimalik tulumaks tagasi küsida.

Koolitusele kandideerimiseks tuleb esitada soovivaldus, mille leiata www.raek.ee. Täidetud ankeedi palume saata hiljemalt 25.oktoobriks aadressile aaili@raek.ee. Lisainfo Aili Gutmann 489 4750.

Abiks Sinule sel raskel hetkel

Matuseteenused

Luule Pöder
tel. 5190 3436
matuseabi@gmail.com
www.luulematusetalitus.ee

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha. Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõondis. Tel: 56 111 900